

Indhold

International politik.....	2
Internationale økonomiske institutioner	2
Tilgange til politisk økonomi.....	3
Hayek vs. Keynes	5
Friedrich August von Hayek (1899-1992) -	5
John Maynard Keynes (1883-1946) - ekspansiv finanspolitik	5
Keynesianisme	6
Market reform in China	7
Globalisering.....	9
Former for globalisering	9
For og imod globalisering	10
Winners/losers of globalization.....	10
Terrorisme	11

Globalisering og international politisk økonomi

International politik

- International politisk økonomi drejer sig om forholdet mellem politik og økonomi i de internationale relationer.
- Samspil mellem stater, markeder og institutioner.
- Dynamikker over tid – kapitalismen er ikke den samme uafhængigt af tid og sted. - det handler meget om hvilken leder der er, fx Trump efter Obama, Trumps udtalelse om fx Nordkorea.
- Politiske faktorer er essentielle i forhold til at fastslå økonomiske udfald og vice versa → det er ekstremt svært, hvis næsten ikke umuligt at vinde et valg efter økonomisk krise i landet, hvis man har siddet i regering under krisen.
- Grunden til at vi samarbejder internationalt, er så der ikke kommer konflikter. EU blev oprettet som en slags fredsprojekt. Når vi har et handelsfællesskab, er vi afhængige af hinanden og så vil der ikke komme krige. Det ændrer sig hele tiden, mange lande, institutioner osv. Den er dynamisk. "Man kan ikke vinde et valg under en økonomisk krise, hvis du har siddet på magten under krisen"
Siden 1930érnes store kriser

Internationale økonomiske institutioner

• Hvorfor har vi dem?

- For at fremme internationalt økonomisk samarbejde.
- For at hjælpe det internationale økonomiske system til at 'komme' sig hurtigere ved kriser.

Tre af de store:

• The World Trade Organization

- Skaber et framework for handelspolitik, fremmer international handel, fremmer samarbejde mv. (lave regler osv.)

• The International Monetary Fund

- Fremmer international monetært samarbejde, følger globale økonomiske trends, sikrer international økonomisk stabilitet, sikre holdbar vækst mv. (mønt samarbejde)

• The World Bank

- Fremmer udvikling ud fra mål om at reducere fattigdom, leverer vejledning til udviklingslande, bekæmper korruption mv. Dog med en forpligtelse til investering og international handel. Kan godt udleve det ene og det andet

Fastkurspolitik – gullet bundet til dollaren.

Politisk regulering af kursen.

Ingen tendens til at gå tilbage til en fastkurspolitik. I dag flydende kurs

The World Trade Organization: Opsætte regler og at de bliver overholdt og fremmer samarbejde

Tilgange til politisk økonomi

•**State-centric** – økonomiske markeder bliver anset som noget ‘unaturligt’, der eksisterer indenfor en social kontekst, der kontrolleres af **staten**. Associeres ofte med 1930’ernes protektionistiske politikker (beggars-ty-neighbour).

Build up a state’s wealth, power and prestige by developing a favourable trading balance through producing goods for export while keeping imports low.

- State-centric: laver protektionistiske politikker. På bekostning af nabolandene. Ikke en holdbar situation, at blive rig på bekostning af nabolandet.

In this view, economic markets are not ‘natural’, but exist within a social context largely shaped by the exercise of state power.

beggars-ty-neighbour: beggars-ty-neighbour, (eng. 'bring din nabo til tiggerstaven'), udtryk for den økonomiske politik, som tager sigte på at forbedre handelsbalancen og fremme beskæftigelsen i *et* land på *andre* landes bekostning, fx vha. devaluering, eksporttilskud, told eller direkte importkontrol. En række internationale organisationer, fx IMF, GATT og NAFTA, er dannet med henblik på at begrænse denne form for økonomisk politik. (Svend Erik Hougaard Jensen: beggars-ty-neighbour i *Den Store Danske*, Gyldendal. Hentet 11. januar 2018 fra <http://denstoredanske.dk/index.php?sideId=45233>)

- Classical/neoclassical:** **individer** (rationelle egeninteresserede væsener) er de primære økonomiske aktører. Et ureguleret marked skaber et langsigtet balance (den usynlige hånd).
- *Markeder er noget naturligt. Adam smiths usynlige hånd. Individerne er rationelle og egneinteresserede.*

Klassisk markedsteori: Adam Smith (en af liberalismens fader)

1. Frie markedskræfter.
2. Fokus på udbudssiden i udbud-efterspørgsels markedsmekanismerne.
3. Staten skal ikke blande sig i markedet frie selvregulering.

4. Tankegang og dens præmisser er som følgende.

1. Virksomhedsejerne er villige til at geninvestere deres akkumulerede (samlede) kapital (det de har tjent på at sælge og producere varer) i nye produktionsmidler. Det mener Smith de er, fordi de derved vil kunne sælge endnu mere og derved tjene endnu mere. Dette vil sætte mængden i udbudssiden op, således at efterspørgslen vil øges fordi en produktivitetsforøgelse gør at virksomheder kan sælge deres vare billigere, hvilket gør at folk efterspørger mere af det til den nye billigere pris.
2. De virksomheder der ikke er konkurrencedygtige, dvs. ikke er gode nok til at producere varer til en pris som forbrugerne vil efterspørge og købe varen til, vil gå konkurs. Dvs. der er det Adam Smith kalder en usynlig hånd der styre markedet og derfor skal staten ikke blande sig.

5. Classical: Ser på markedet værende naturligt. Den usynlige hånd, markedet regulerer dig selv (Smith) rationalisme tilgang.

- **Usynlig hånd: et begreb den klassisk liberale økonom Adam Smith bruger til at forklare, hvordan markedet flytter penge og velstand rundt.**

Liberal (neoklassiske) teorier

David Ricardo → teorien om komparative fordele. (s. 128-151)

Et land (A) har sammenlignelige (komparative) fordele, ved at specialisere sig i produktionen af de varettyper (X. f.eks. røde pølser) de er gode til. De opnår derved konkurrencefordele overfor andre lande (B, C). B-landet kan ikke konkurrere med land A's produktion af varen X (røde pølser), men til gengæld er land B, meget bedre til at producere varen Y (hotdogbrød). Land C, der ikke kan konkurrere med A's produktion af X (røde pølser) og B's produktion af Y (hotdogbrød), vil i stedet skulle satte på produktionen af varen Z (ketchup). Hver land laver således det de er gode til, og de kan samhandle på tværs af landegrænserne, således at landebefolkningerne i A, B og C kan få varen X, Y og Z (til sammen en hotdog) til billigere pris end hvis de som enkelt land selv skulle producere det hele.

Forudsætningen for denne tankegang kan lykkes er således også at toldmurer, importafgifter osv. skal væk således at der er total frihandel på hele verdensmarkedet og så er der et spørgsmål om at transportomkostningerne mellem landene ikke må oversige det der kan spares ved at sam-handle i stedet for at producere alt selv.

Et problem med de komparative fordele er når der er sammenfald af det producerede. Dvs. land A og B producere samme varer til land C, således kommer A og B til at konkurrere mod hinanden. Er der f.eks. tale om råvareproduktion, komme land C altså til at kunne stille krav for hvad prisen på varerne skal være, det er skidt for A og B. Dette er noget af det afhængighedsteoriernes argumentere for.

- **Marxist:** kapitalismen som system, udgøres af **klasse** udnyttelse. Sociale klasser er de primære økonomiske aktører.

System der udgøres af klasser. Sociale er den primære aktør.

Planøkonomi: alle tjener det samme.

Ideal at der i sidste ende, ingen stat skal være og at samfundet er kommunistisk. Men vejen derhen skal bestå af planøkonomi fra staten.

Marxist: klassekampe. Der er sociale klasser den primære aktør. Hvem styrer det økonomiske marked.

- *kapitalistisk*, dvs. en *polariseret*, markedsøkonomi.

Af historiske grunde er det to økonomisk meget ulige parter, der her står over for hinanden: Arbejderne, der kun har deres arbejdskraft at sælge, og de kapitalistiske virksomhedsejere, der vil forøge deres formue, hvilket fører til *udbytning* af arbejderne.

Arbejderne udfører *merarbejde* for en anden samfundsklasse, dvs. at de arbejder længere tid pr. dag, end der kræves for at producere, hvad der kan købes for daglønnen.

Arbejdsværdilæren benyttedes af Karl Marx primært som en metode til måling af udbytning.

Hayek vs. Keynes

Friedrich August von Hayek (1899-1992) -

Tilhører den østrigske økonomiske skole.

Man kan ikke 'bruge' sin vej ud af en økonomisk krise.

Bedst kendt for hans forsvar af den fri markedsøkonomi. Tilhører den østrigske økonomiske skole.

- Hayek: fokuserer på hvordan? Østrigsk øko skole. Kan ikke spendere sin vej ud af en krise. Ikke føre aktiv finanspolitik. Du kan ikke komme op ved at blive ved med "at drikke". Sender dårlige signaler til befolkningen. Hårdt at spare så meget. Kendt som den underdanige. Han fortsatte med at arbejde i den økonomiske skole. Han satte sig op i mod keynes.
- Man kan ikke bruge(penge) sin vej ud af en økonomisk krise
- forsvarer den frie markedsøkonomi - men staten skal stadig spare for at komme ud af krisen.
- tilhører den østrigske økonomiske skole
- (1899-1992) Friedrich August von Hayek

John Maynard Keynes (1883-1946) - ekspansiv finanspolitik

- Man kan ikke 'spare' sin vej ud af en økonomisk krise.
- Først og fremmest kendt for at være fortalere for en aktiv finanspolitik.
 - *Aktiv finanspolitik. Man kan ikke spare sig ud af den*

- Keynes: ser hvordan vi kommer ud af det. Ikke spare sin vej ud af en krise. Derimod aktiv finanspolitik. ”Vi bliver ved med at drikke”. Det gjorde vi i DK efter krisen 08. Vi pumpede penge ud i systemet.

Snakkede begge om konjunktursvingninger. De snakker om hvordan man bedst kommer ud af en krise.

- Man kan ikke spare sin vej ud af en økonomisk krise (i krisen i Dk, brugte vi keynes teorier, ikke 100% men blev brugt, regeringen satte penge ud i samfundet for at få gang i forretningerne igen, køb af bil, hus osv.)
- Kendt for at være fortalere for en aktiv finanspolitik.
- (1883-1946) John Maynard Keynes.

Animal spirit: når man er i vækst er det bull-markedet, ned af

- De økonomiske aktørers forventninger til fremtiden er vigtige faktorer der påvirker forbrug og investeringer. Keynes formulerede det sådan, at *animal spirits* var en afgørende faktor bag mange skift i efterspørgsel og dermed produktion^u

bull-marked, (eng. *bull-market* 'tyremarked'), engelsk betegnelse for et marked med stigende priser og kurser (fransk *hausse marked*), og hvor yderligere stigninger forventes. Betegnelsen anvendes især på værdipapir- og råvaremarkederne. Forventninger til stigende kurser kan udnyttes ved køb af værdipapirer med henblik på senere salg til højere kurser.

bear-marked, (eng. *bearmarket* 'bjørnemarked'), engelsk betegnelse for et marked med faldende priser og kurser (fransk *baisse marked*), hvor yderligere fald forventes. Betegnelsen anvendes især på værdipapir- og råvaremarkederne. Forventninger til faldende kurser kan udnyttes ved salg af værdipapirer med henblik på senere tilbagekøb til lavere kurser. Er investor ikke i besiddelse af værdipapirerne, kan et salg gennemføres på futures- og optionsmarkedet eller efter forudgående lån af værdipapirerne hos en anden investor, kombineret med en forpligtende tilbageleveringsaftale. Investor siges da at være gået short eller gået i baissen. Aktiekrakkene i oktober 1929 og i oktober 1987 er to klassiske eks. på bear-markeder. Modsætningen er bull-marked.

Keynesianisme

1. Markedets skaber ubalancer, fordi der ikke sker en geninvestering af kapital, hvilke skyldes at agenterne i systemet (både lønmodtagere og arbejdsgivere) ikke har fuld viden og indsigt i fremtidens, som Keynes mener, er en forudsætning i den klassiske teori.
2. **Fokus på efterspørgselssiden. (Udbud kommer efter efterspørgsel)**
3. Staten skal blande sig i markedet, for at rette op på ubalancerne. Derfor er der også tale om en **blandingsøkonomi** hvor staten forsøger at **udjævne udsvingene i konjunkturbølgen**. - De vigtigste virkemidler dertil er **kontraktiv** og **ekspansiv finanspolitik**.
4. Keynes tankegang er som følgende.
 1. Keynes stiller spørgsmålstegn ved at det er udbudssiden der skal fokuseres på. For ham er det efterspørgselssiden der er relevant. Keynes mener ikke at virksomhedsejerne vil geninvestere deres opsparede penge. Kun hvis virksomhedsejerne kan se at de kan tjene endnu flere penge vil de investere i nye og bedre produktionsmidler. Det er derfor kun når efterspørgslen stiger at

virksomhederne vil geninvestere. Dette ser **Keynes som den fundamentale fejl** i klassisk markedsøkonomisk teori. Der er **en ubalance mellem virksomhedernes opsparing og deres geninvestering. En ubalance der skaber arbejdsløshed.**

2. For Keynes betyder det, at i en krise situation hvor der er stor arbejdsløshed, kan det ikke forventes at virksomhederne investerer i ny produktionsmidler eller ansætter flere mennesker. For at få flere mennesker i arbejde skal staten simulere efterspørgselsiden.
3. Dette gøres som regel ved at staten investerer i offentlig infrastruktur – det der kaldes **ekspansiv finanspolitik**. Staten betaler f.eks. for nye broer, eller bygger nye motorveje rundt om i landet. Ved at gøre det sætter de nogle virksomheder til at lave projekterne. Virksomhederne ansætter flere folk der for løn og virksomhederne selv tjener penge som de videregiver til aktionærer osv. De folk der nu har penge mellem hænderne købe varer hos andre virksomheder, som igen kan ansætte flere folk osv.
4. **Det store problem** ved at føre den denne type ekspansiv finanspolitik er at staten selv må køre med **underskud på det offentlige budget.**

a) **Ekspansiv finanspolitik (Keynesianisme).** Læs mere om [Keynes](#).

Staten stimulerer forbruget (købekraften) ved at

1. sænke skatterne. Det giver højere indkomster. Det giver større købekraft og forbrug
2. øge de offentlige udgifter (a) overførselsindkomster. Det giver større købekraft og forbrug
 1. offentlige bygningsarbejder. Det giver Højere indkomster og forbrug
 2. Offentlig jobskabelse. Det fører til flere i arbejde, og det giver højere indkomster og forbrug

Sænker arbejdsløsheden.

Anvendes i en lavkonjunkturperiode med stor arbejdsløshed og lille produktion for at sætte gang i produktionen og skabe større efterspørgsel; men den øgede efterspørgsel kan føre til inflation(prisstigninger),da virksomhederne vil sætte priserne op, hvis ikke konkurrencen samtidig øges.

((**Kontraktiv finanspolitik.**))

Staten bremser forbruget ved at

1. Forhøje skatter og afgifter. Det mindsker indkomster og giver lavere forbrug
2. Spare på de offentlige udgifter (modsat virkning af ekspansiv)

Anvendes i en højkonjunkturperiode,hvor økonomien er ved at løbe løbsk (inflation, stor import og underskud på betalingsbalancen).Kan forøge arbejdsløsheden.)))))

Market reform in China

- Markedsreform i 1978.
- Man taler om et åbent marked – men er det realiteten?
- Kina har nydt enorm vækst (10%, >30 år), flere aspekter forklarer Kinas vækst:
 1. Billig arbejdskraft – mange ressourcer på landet. - mange ressourcer på landet. På landet har de ingen rettigheder, ingen minimumsløn osv. Der er ingen som går mod

- dette der er flere teorier omkring dette, men en er at borgerne i Kina er sikker på, at dem som sidder på magten, sidder der fordi at de er bedst egnede til det.
2. Eksport-ledet vækst.
 3. Høje spare ratioer (fornuft) – gode reserver. De gemmer så de har til svære tider.
 4. En kunstig lav valuta. (prisen holdes lav) → eksport kan vokse endnu mere på baggrund af dette.
 5. Fokuserer på sikkerhed (råvarer).
 - a. Kina producerer nok mad så de kan forsørge hele Kina, da de er bange for USA, da de i princippet kan lukke alle veje (i havet), så de kan lukke Kina for at få råvarer. Selvforsørgende.
 6. Globalisering har haft en lille effekt i Kina. Kina har stor betydning for globaliseringen, men de har ikke rigtig selv kunne mærke det. De har ikke kunne mærke det, fordi det er så kontrolleret, propaganda. Alt er blevet tjekket før det kommer ud til borgerne, der er ingen facebook og lignende. En stor del af befolkningen har ingen ide om deres krav på rettigheder, da alt er fuldstændig kontrolleret.
- Hvorfor er modellen IKKE holdbar? (det kan godt være den er holdbar lige nu, men på et tidspunkt bliver der nok grund til at imødekomme nogle af de store problemer
 1. Løn inflation.
 2. "Made in China" produkter.
 3. Manglende indenrigs-forbrug.
 4. Et åbent økonomisk marked – men et lukket politisk system?
 - Har den været kunstigt pustet op, at de har vækst på 10%. Vækstraten er måske ikke lige så høj, som det bliver meldt ud.
 Stor opdeling mellem land og by. Billig arbejdskraft.
 - Hukou system, efter hvor du er født. Man er bundet til det sted man er født. Man har ikke rettigheder på samme måde, når man flytter fra land til by. Man står i en dårlig situation. Urbaniseringen er eksploderet, men stiller dem i dårlig situation. De bliver kaldt migrantarbejdere. Ingen rettigheder, ingen sikkerhed, skadet på arbejdet, alvorlig sygdom blandt migrantarbejdere. Det er en marginaliseret gruppe. Derfor billig arbejdskraft, da de ingen rettigheder har. Hvorfor fjerner de ikke hukou systemet.
 - Lewis turning point, når hele landet bliver industrialiseret. Stor bundgruppe, som ikke gør op med noget. Hvis der kommer en middelklasse vil de sikkert gøre op med det. "Vi havde det bedre for 20 år siden, så det er nok fint nok" tunnelsyn. Man accepterer sine vilkår. Eksportøget vækst. Vestlige lande flyttet deres produktion til Kina. Gode reserver i form af penge og kapitaler. De tog nogle skridt inden krisen, så de virkelig ikke blev påvirket af det. Holdt valutaen kunstig lav i forhold til dollaren. Enorm fokus på sikkerhed, evt. krig med USA, og de så vil lukke deres søveje. Så de producerer nok mad, så de kan give mad til hele Kina. De skal kunne beskytte sig selv.
 - Globaliseringen har ikke haft en stor effekt på Kina. Kina har haft en stor effekt på globaliseringen. Propaganda maskine i Kina, alting er så kontrolleret. Bruger "we chat" i

stedet for Facebook. Alt hvad der kommer ind og ud af den app, bliver kontrolleret af regeringen. Stor kontrol. Kulturrevolution i Kina, hvor mange døde. En stor del af befolkningen er ikke klar over deres rettigheder.

Ikke holdbar: rigtig mange virksomheder, har trukket deres virksomheder ud igen fordi det blev for dyrt. Japan og Sydkorea godt rygte. Dårlig rygte med "made in China" efterspørgslen er faldet, da kvaliteten ikke er god. Åbnet markedet, men lukket politisk system. Er det kinesiske marked, klar til at være så åbent.

Body shop kan ikke komme ind på markedet, da de ikke tester på dyr. Så de er ikke rigtig velkommen.

Det holder måske i Kina i de næste 20-30 år, men ikke andre steder i verden.

Globalisering

- 1990 første gang bliver det nævnt i dk.
- En 'gammel' ideologi: silkevejen; trans Sahara karavane ruter; sø-ruter. Hvis man ser på disse ting, har der nok altid langt en ide om globaliseringen, det er bare ikke blevet defineret før senere.
- En dynamiske udveksling af kapital, varer, ideer og mennesker over landegrænser og kontinenter - og den stadig mere **vidtgående gensidige afhængighed lande og folk imellem**.
- En kompleks proces, der bærer mod et **grænseløst samfund**; nationale, politiske, tidsmæssige, kulturelle (...) grænser.
- Et **spindelvæv af indbyrdes forbundenhed** – der betyder at vi nu i større grad er bundet af events, der sker langt fra os.
- De finansielle markeder kan nu reagere på økonomiske events omgående.

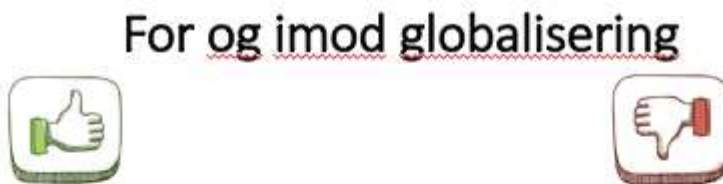
- Første gang det blev nævnt, var i 1990. midten af 1980'erne eksisteret blandt akademikere.
Der har altid været en ide om globalisering. Det går ud på den konstante dynamiske udvikling mellem varer, ideer, viden. Kommer vi mod et grænseløst samfund. De nationale grænser bliver ikke brudt så let. Men kulturelle og tidsmæssige grænser. F.eks. At man kan høre hvad der sker i NY indenfor et minut. Et slags spindelvæv, forbundet politisk og økonomisk. En effekt, hvad der sker på den anden side af verden.

Former for globalisering

- **Økonomisk**; globalisering er "(...) a shift from a world of distinct national economies to a global economy in which production is internationalized and financial capital flows freely and instantly between countries.". Medfører en reduceret kapacitet blandt national stater til at administrere økonomien. Man er bundet til andre lande på en helt anden måde i dag.
- **Kulturel**; informations revolution - processen hvor information, varer og billeder indtager det globale flow og udvasker kulturelle forskelle. Mcdonaldization. → mad kultur til hele verden

- **Politisk**; internationale politiske organisationer; FN, NATO, EU, WB, IMF, OECD, WTO etc.
 - Gaffa: Google, Apple,
 - Vi er nødt til at tvinge dem til at betale skat. Men så kom brexit,
 - Men når man gerne vil være økonomisk hovedstad i stedet for London, vil det svække det.
 - De fleste lande vil gerne fastholde suverænitet, som man først giver afkald på, ikke så let kan få tilbage igen.
 - Det hænger lidt i bremsen ift. De to andre former for globalisering → Man vil gerne beholde lidt af sin suverænitet, derfor er man ikke klar til at gå 100% ind i international politik.

For og imod globalisering

Den globale økonomi skaber markeder der fungerer med max effektivitet.

Globalisering har bragt flere muligheder til udviklingslande.

Fastholder til gengæld udviklingslande i en udnyttelses tilstand.

Billigere varer og større udvalg.

Bedre udnyttelse af komparative fordele.

Bedre kultur forståelse.

Fremmer samarbejde og dermed opretholdelsen af fred.

Etc.

Det trækker jobs ud af vestlige lande.

Lavere lønninger grundet truslen om job eksport.

Mindre suverænitet.

Øget ulighed.

Der er få der vinder på globaliseringen – og mange der taber (eller vinder mindre).

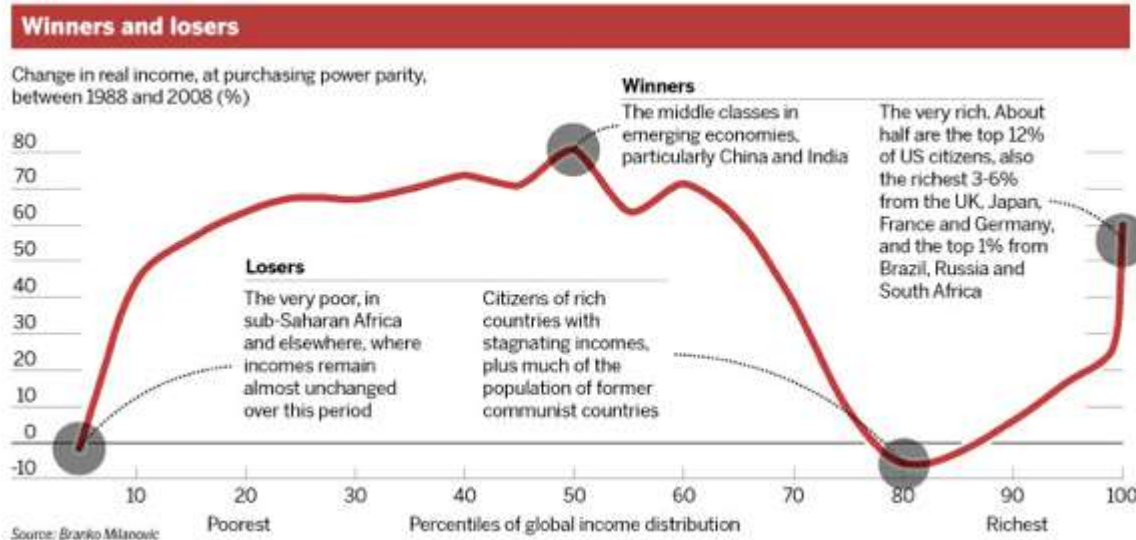
Erosion af mangfoldighed.

Global terrorisme.

Etc.

- Folk siger, vi skal gå væk fra globaliseringen. Men det er noget nær umuligt. Markeder på tværs af hele verden. Flere muligheder til udviklingslandene. De rige lande udnytter de fattige lande og deres ressourcer. Hvis vi selv skulle producere alle egne varer, så udnytter man komparative fordele. Nogle er blevet meget rige og nogle taber og bliver udnyttet.
- Komparativ fordele - lande laver det som de er de bedste til at lave.
- øget ulighed - nogle lande er blevet rigtigt rige ved det, og nogle taber måske, bliver ikke helt så rige.

Winners/losers of globalization

- Elefant kurve
- Danmark har nydt allerbedst af globaliseringen.
- Det er toppen der har rykket sig. Tingene bliver billigere. Nogle har vundet rigtig meget og nogle har tabt rigtig meget. Alle har vundet et eller andet. Det er relativt og udregne.

Terrorisme

•Har globaliseringen gjort det nemmere for terrororganisationer. Med globaliseringen kan man argumentere for at man har lavet et framework for terrororganisationerne. Deres budskab kommer mere ud en før, så man ser en strøm af folk som støtter terrororganisationer med penge eller dem selv. Terrororganisationer har lige pludselig mulighed for at vise sig som de 'stærke' og farlige.

- ... at vokse?
 - ... at sprede deres budskab?
 - ... at rekruttere?
 - ... at legitimere dem selv?
- Hele formålet med at bedrive terror, er at få sit budskab ud til resten af verden. De søger anerkendelse og omtale. De har meget nemmere ved at vokse. Der kommer støtte til terrororganisationer, når det bliver bredt ud i verden. De vil legitimere sig selv.